

Uspio treći pokušaj spašavanja platforme „Alexander Kielland”

Više od tri godine vrhovi četiri podvodna potona nogu prevrnute platforme »Alexander Kielland« bili su u fjordu Stavanger tragično svjedočanstvo nesreće koja se dogodila 27. 03. 1980. godine. Nakon što ukrepe jedne od pet nogu nisu izdržale nevrjeme, platforma se prevrnula i odnijela 123 života. Jaki pritisak u Norveškoj, u prvom redu od strane porodica 36 nestalih za koje se pretpostavljalo da su nakon prevrtanja ostali u stambenom dijelu platforme, prisilio je vladu da pronađe sredstva i financira novi, treći pokušaj spašavanja prevrnute platforme. Treći pokušaj operacije spašavanja, uz veliku financijsku potporu, povjeren je norveškoj firmi »Stolt — Nielsen Seaway Contracting«. Pripreme cjelokupne operacije trajale su više od godinu dana. Svaki detalj je do u tančine bio isplaniran i kompjuterski obrađen. Sama akcija spašavanja započela je 30. 8. 1983. Ekipa od oko 200 ljudi uz upotrebu pet teglenica, dva 400-tonska vitla, tri kilometra teškog 125 milimetarskog lanca, 18,5 kilometara čelik čela i više kilometara cijevi, te pumpi za zrak i vodu bilo je angažirano tokom dvotjednih radova. Posao je bio nimalo lagan, a prekidan je nekoliko puta zbog loših vremenskih prilika. Ipak, ti predasi iskorišteni su za obnovu snage pa je cjelokupna operacija uspješno završena 18. 9. 1983. godine. Najprije je prevrnuta platforma dotegljena do mjesta koje je bilo predviđeno za poduzimanje operacije spašavanja. To mjesto je bilo bliže obali s dubinom mora od oko 240 metara. Dobro pripremljena cjelokupna operacija spašavanja uključivala je i montažu dodatnih balastnih tankova na krajevima konstrukcije platforme. Tih balastnih tankova bilo je

četiri. Dužina tankova bila je od 46 — 50 metara. Oni su osigurali dodatnih 2000 tona uzgona koji je bio potreban za izvršenje okretanja. Izvršeno je i pokusno trimiranje platforme, a nakon toga i tokom nagiba da bi se utvrdilo matacentričko težište platforme. Prema detaljno pripremljenim proračunima dinamike izvršavanja operacije spašavanja, prišlo se polaganom okretanju platforme. Prva u nizu operacija bilo je okretanje konstrukcije platforme do 40 stupnjeva. To se postiglo vlačnom silom dva 400-tonska vitla i ubacivanjem mješavine zraka i vode u balastne tankove dvije od preostale četiri noge platforme. Čelik čela vitala, provedena s donje strane, obuhvatila su sa suprotne strane cijelu platformu. Tako se serijom pritezanja išlo iz jedne u drugu fazu, od kojih je svaka prethodna osiguravala balastnim tankovima posebno konstruiranim za ovu priliku. Interesantno je spomenuti da su ekipe ronilaca zaranjale više od 900 puta tokom priprema same finalne faze operacija. Tako su ronjoci obavili snimanje i čišćenje podvodnih dijelova prevrnute platforme, ojačali sve slabe točke, montirali oko 5,5 kilometara cijevi za vodu i 13 kilometara cijevi za ubacivanje zraka s oko 120 različitih ventila, učvrstili kamere za podvodno snimanje cijelog toka operacije spašavanja i snimili cijelo dno i okolinu područja gdje su radovi izvršeni. I ne samo to, već su cijelo vrijeme obavljali nadzor toka operacije spašavanja.

Druga faza bila je okretanje platforme za 90 stupnjeva, a treća faza za 105 stupnjeva. Kritična faza bila je četvrta, u toku koje je trebalo platformu okrenuti do 120 stupnjeva. Tokom te faze postojala je opasnost da se platforma otrgne i vrati u svoj prvobitni, neprirodni, prevrnuti položaj. Ta faza bila je popraćena i s nekoliko tehničkih problema. Prvi je bio s vodom koja je zaostala u stambenom dijelu platforme i koja je predstavljala veliki dodatni teret vlačnoj sili. Problem se javio i s obveznim balastom koji je trebalo upumpati kroz cjevovode za vodu i zrak, a koji su bili različitih profila. Rad na velikoj dubini, gdje se javlja vanjski tlak na stijenke cijevi, onemogućavao je normalan rad.

Posljednja faza do potpunog izravnavanja i postizavanja ugla okretanja od 174 stupnjeva učinjena je kombinacijom balasta i vlačne sile vitala.

Operacija spašavanja završena je finalnim trimiranjem platforme i osiguravanjem njenog stabiliteta.

Kad se završi stručna ekspertiza i istraga (u prvoj fazi istrage pronađeno je nekoliko leševa od onih 36 nestalih u dvoranu za kino projekcije) platforma će biti otegljena na otvoreno more, gdje će biti usidrena i zatim potopljena.

Vjerujemo da će ova operacija spašavanja, ne samo u tehničkom i financijskom pogledu, zauzeti značajno mjesto u analima povijesti spašavanja na moru.

